

Valsts izglītības
satura centrs

Kompetenču pieeja mācību saturā: vērtēšanas paradigmas maiņa

2019.gada 15. janvāris

Guntars Catlaks

Valsts izglītības satura centra
vadītājs

Valsts izglītības
satura centrs

Vīzija par skolēnu

Atbildīgs
sabiedrības
dalībnieks

Radošs darītājs

Skolēns

Personība ar
pašapziņu

Lietpratējs
izaugsmē

Valsts izglītības
satura centrs

Lietpratība kā rezultāts

Lietpratība (kompetence) ir indivīda spēja kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmi, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās

*OECD
Education2030*

Valsts izglītības
satura centrs

Obligātā mācību satura ietvars

Mācību jomas	Caurviju prasmes	Tikumi
<ul style="list-style-type: none">• Valodu• Sociālā un pilsoniskā• Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā• Dabaszinātņu• Matemātikas• Tehnoloģiju• Veselības un fiziskās aktivitātes	<ul style="list-style-type: none">• Kritiskā domāšana un problēmrisināšana• Jaunrade un uzņēmējspēja• Pašvadīta mācīšanās• Sadarbība• Pilsoniskā līdzdalība• Digitālā	<ul style="list-style-type: none">• Atbildība / Centība• Drosme / Godīgums• Gudrība / Laipnība• Līdzcietība / Mērenība• Savaldība / Solidaritāte• Taisnīgums / Tolerance

PIEMĒRS, sociālās zinības un vēsture, 5.klase

Temats: Latvijas mantojums

Norises laiks: 1.semestra beigās, 14-16 stundas
(7-8 nedēļas, 2 mēn.)

Temata noslēguma projekts "Izveidosim savu muzeja ekspozīciju!":

- skolēni apmeklē tuvumā esošos muzejus, arhitektūras un vēstures pieminekļus;
- skolēni veido savu izstādi – muzeja ekspozīciju.

Lai veiksmīgi realizētu tematu, nepieciešams mācību darbu plānot tā, lai 14 – 16 stundas tiktu koncentrētas vienkopus, piemēram, novembra mēnesī.

Šo tematu var īstenot arī kā kopīgu tematu ar kultūras un izpratnes un pašizpaušmes mākslā un tehnoloģiju mācību jomu priekšmetiem.

PIEMĒRS, dabaszinātņu mācību joma, 9.klase

Temats: Pētnieciskais darbs "Latvijas ekosistēmas"

Norises laiks: septembris/oktobris vai aprīlis/maijs.

Plānotais nodarbību un stundu apjoms: pētījuma plānošana (iekštelpās) – 4 stundas; datu iegūšana (ārtelpās - mežā) – 8 stundas; datu apstrāde un analīze (iekštelpās) – 4 stundas.

Mācību stundas veidotas kā mežziņa ikdienas darba simulācija, kuras laikā nepieciešams noteikt mežaudžu krājas apjomus, to iespējamo atšķirību iemeslus un pieņemt lēmumus par turpmāko mežaudžu kopšanas gaitu. Skolēniem, iejūtoties mežziņa lomā un risinot uzdevumus, nepieciešams izmantot ģeogrāfijas, bioloģijas, matemātikas, ķīmijas un tehnoloģiju mācību jomas priekšmetu zināšanas un prasmes.

Pētnieciskais darbs "Latvijas ekosistēmas" ir paraugs starpdisciplināra temata realizēšanas iespējām; to izstrādājis LU SIIC, sadarbībā ar LVM. Piemērs ir izstrādāts saskaņā ar konkrētiem sasniedzamajiem rezultātiem beidzot 9.klasi (9.8.3., 9.11.10.).

Valsts pārbaudes darbi nākotnē (2023. gads)

Beidzot 9. klasi:

latviešu valoda;

svešvaloda;

matemātika;

starpdisciplinārs valsts pārbaudes darbs, kurā ietverts sociālās un pilsoniskās, dabaszinātņu un tehnoloģiju mācību jomu saturs.

Beidzot vidusskolu:

latviešu valoda, vismaz optimālajā līmenī,

svešvaloda, vismaz optimālajā līmenī,

matemātika, atbilstoši līmenim,

divi izvēlētie kursi augstākajā līmenī,

kurss "Pētnieciskais vai radošais darba izstrāde" augstākajā līmenī

Skola kā mācīšanās organizācija

- Vīzija par visu skolēnu jēgpilnu iesaisti mācībās;
- skolotāju sadarbība un savstarpēja mācīšanās;
- izziņas un inovāciju kultūra;
- vadības atbalsts attīstībai.

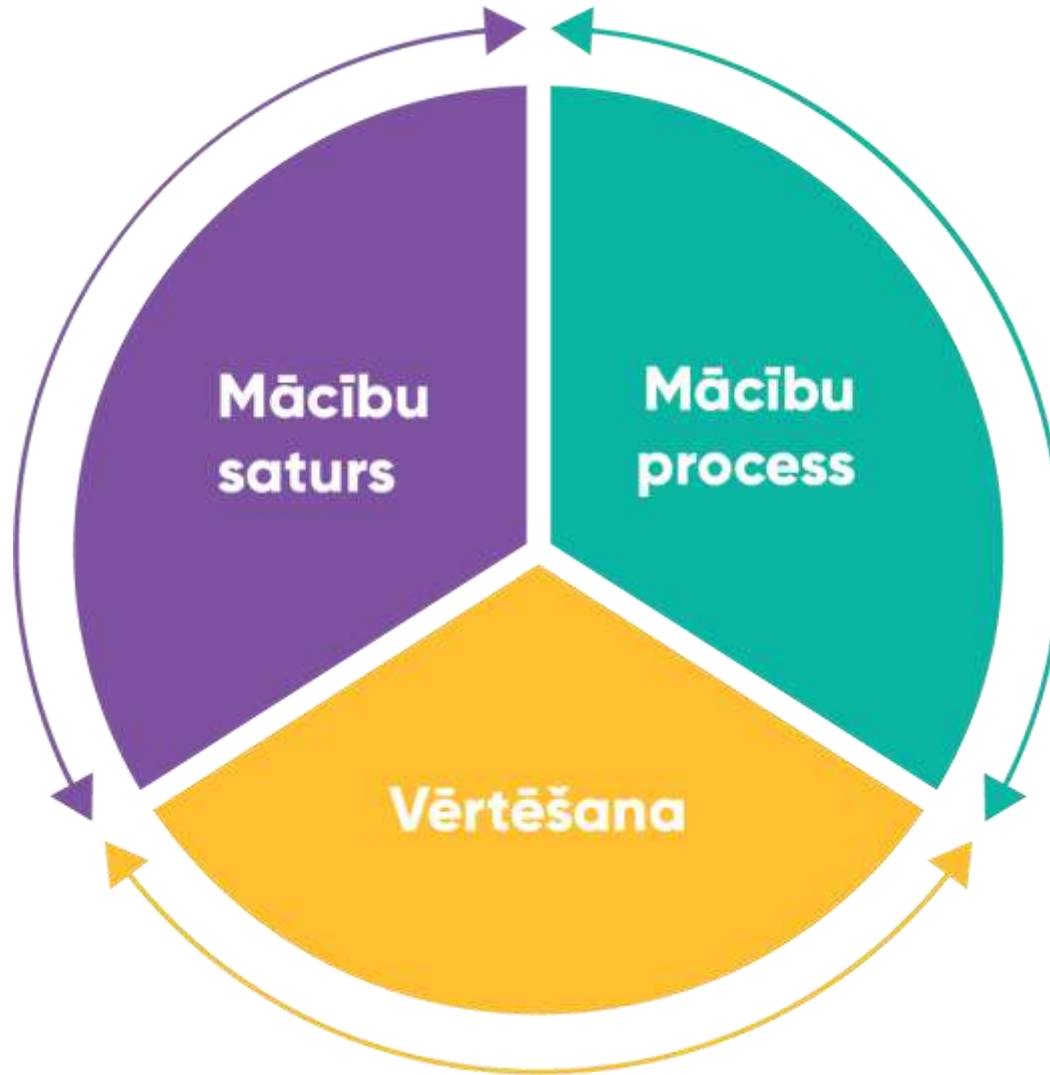
Pāvels Pestovs

Skola2030, vecākais eksperts

Valsts izglītības
satura centrs

Mācību sistēma

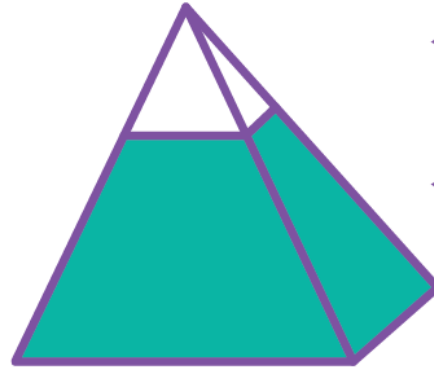

Valsts izglītības
satura centrs

Vērtēšanas pieeja

**Tradicionālā
vērtēšanas
piramīda**

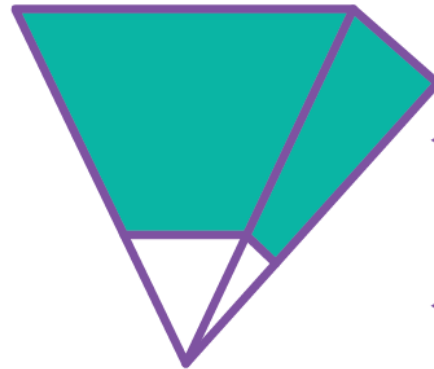

**Formatīvā vērtēšana,
mācīšanās uzlabošanai**

**Summatīvā vērtēšana,
mācīšanās novērtēšanai**

**Pārveidotā
vērtēšanas
piramīda**

**Formatīvā vērtēšana,
mācīšanās uzlabošanai**

**Summatīvā vērtēšana,
mācīšanās novērtēšanai**

Skolēna sniegums 1.-3. klasē līmeņos

Kvalitatīva vērtēšana ir iespējama tikai pret skaidru plānoto sasniedzamo rezultātu.

1.-3. klasē skolēna sasniegums katrā mācību jomā tiek dokumentēti pret nozīmīgākiem sasniedzamiem rezultātiem, izmantojot apguves līmeņus:

sācis apgūt

turpina apgūt

apguvis

apguvis padziļināti

Piemērs no matemātikas mācību jomas

Sasniedzamais rezultāti matemātika jomā	sācis apgūt	turpina apgūt	apguvis	apguvis padziļināti
Turpina vai ieraksta trūkstošo elementu skaitļu virknē un paskaidro savu izvēli (spriež no konkrētā uz vispārīgo, izsakot pieņēmumu par virknes nākamo elementu vai nezināmo elementu).				
Lieto saskaitīšanu un atņemšanu 20 apjomā situācijās, kad jāatrod: cik kopā; pienāk klāt, aiziet prom/paņem nost; salīdzina (par vairāk/mazāk) ar nezināmo jebkurā pozīcijā, izmantojot modeļus, zīmējumus un pierakstot kā vienādību ar simbolu aizstājot nezināmo.				

Valsts izglītības
satura centrs

Vērtēšanas mērķi

Formatīvā vērtēšana;
diagnosticējošā vērtēšana;
summatīvā vērtēšana.

Valsts izglītības
satura centrs

Diagnosticējošie darbi

4. klase

Matemātika, Latviešu valoda

7. klase

Tekstpratība, Matemātika, Dabaszinātnes,
Kritiskā domāšana un problēmrisināšana

8. klase

Inženiertehniskā risinājuma izstrāde,
sadarbojoties grupā

10. klase

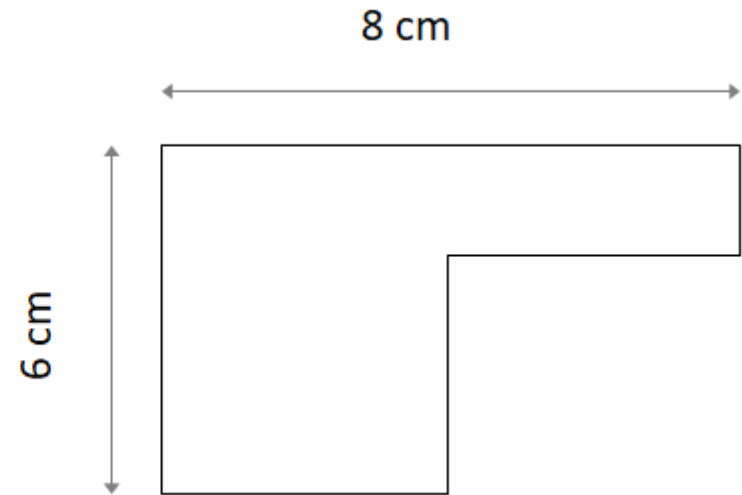
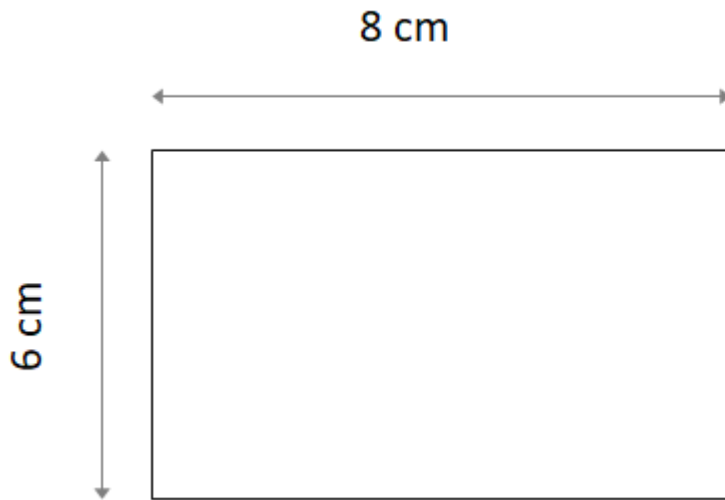
Dabaszinātnes, Kritiskā domāšana un
problēmrisināšana

Valsts izglītības
satura centrs

Kompleksums

Salīdzini taisnstūra un daudzstūra perimetrus (apkārtmērus) un skaidro, kā domāji un nonāci pie atbildes.

Valsts izglītības
satura centrs

Formas atbilstība

Ūdeņraža peroksīda 3 % šķīdumu lieto nelielu nobrāzumu apstrādei.

Ūdeņraža peroksīds veidojas arī cilvēka un augu šūnās, bet **viela katalāze šūnās sadala ūdeņraža peroksīdu par ūdeni un skābekli.**

*Veic eksperimentu, lai noskaidrotu:
Kuru augu lapās ir vairāk katalāzes?*

Valsts izglītības
satura centrs

Formas atbilstība

Augs Nr. 1.

1 g auga lapas

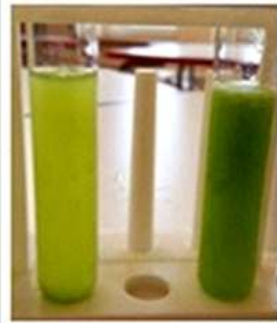
Augs Nr. 2.

1 g auga lapas

Pirms H_2O_2
pievienošanas

Tikko
pievienots H_2O_2

Pēc 1 minūtes

Pēc 2 minūtēm

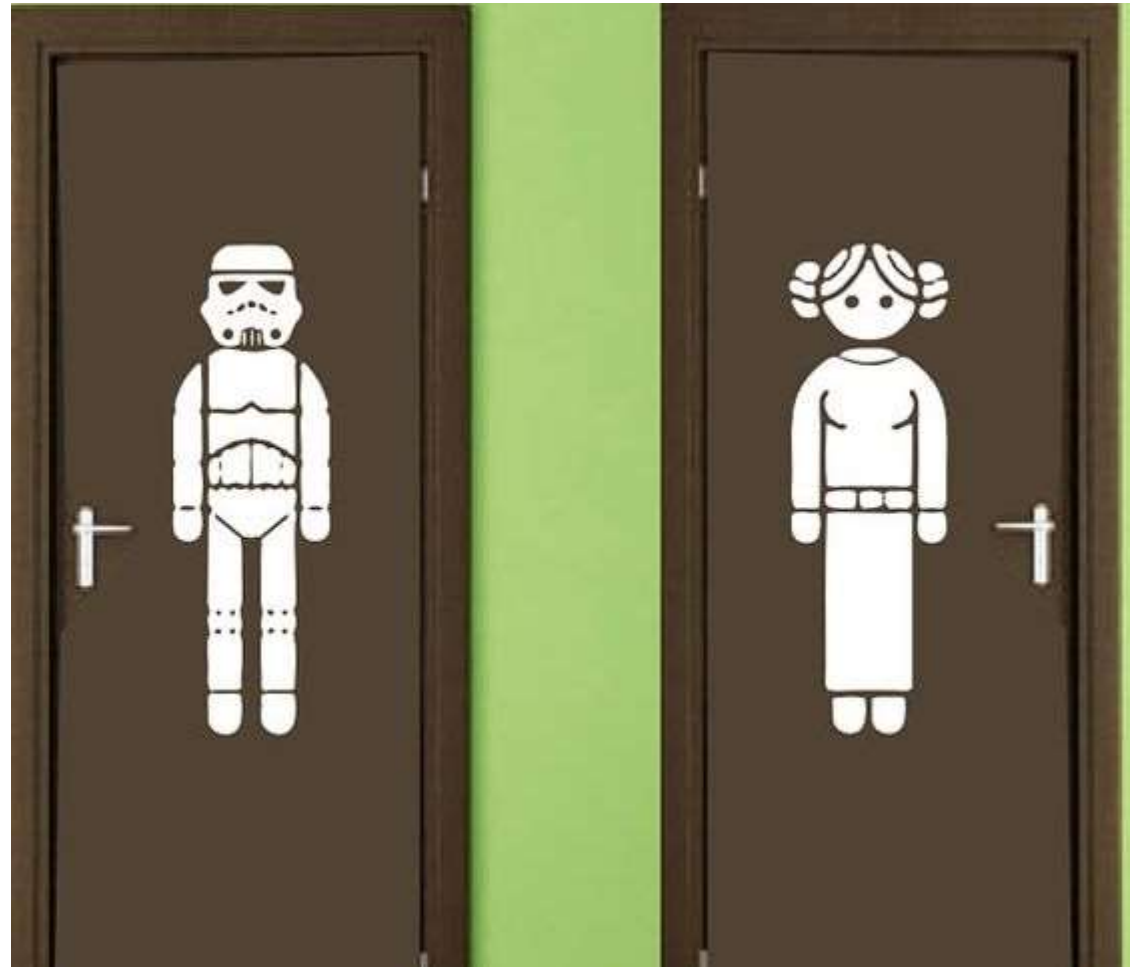

Pēc 5 minūtēm

Valsts izglītības
satura centrs

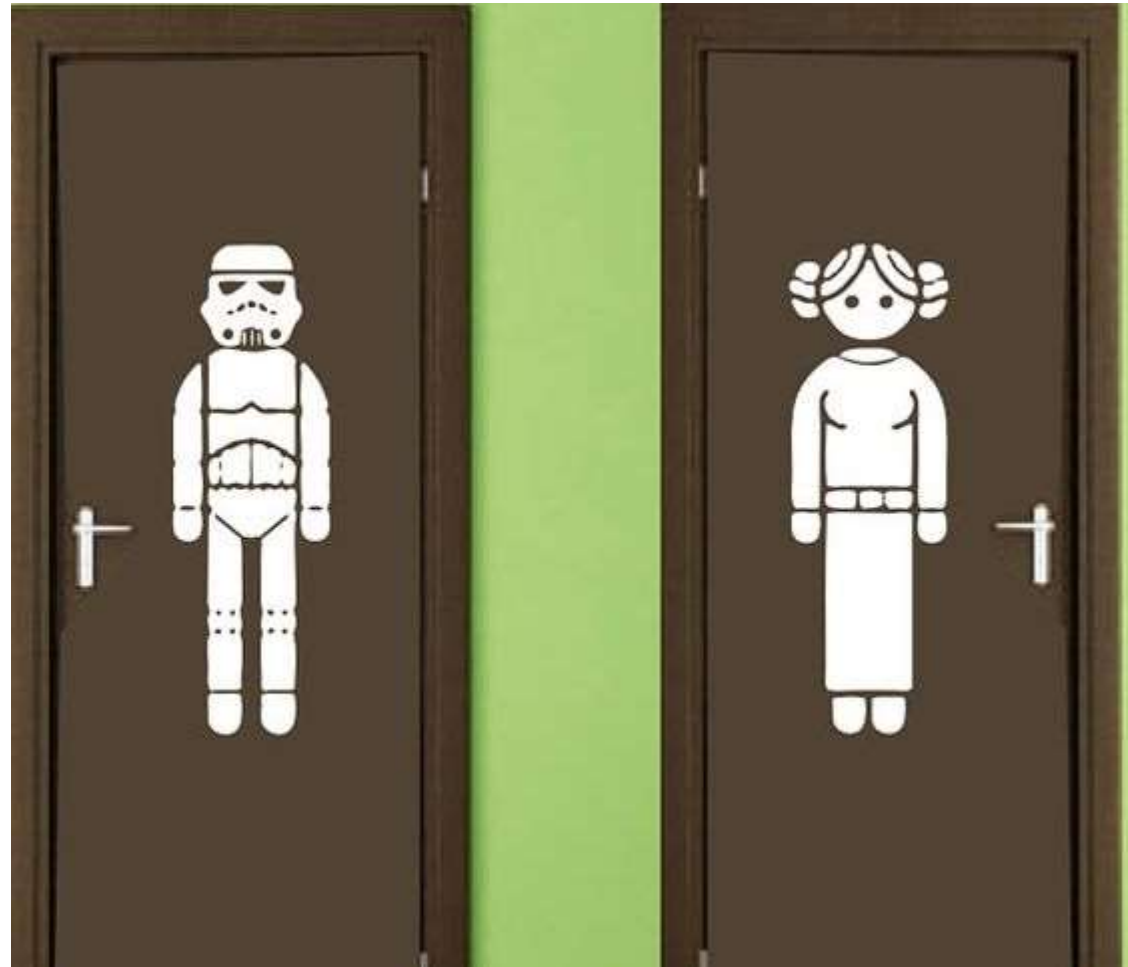
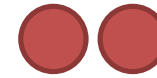
Pieredze

Valsts izglītības
satura centrs

Pieredze

Valsts izglītības
satura centrs

Pieredze

Valsts izglītības
satura centrs

Ko dara labākās izglītības sistēmas?

Daži skolēni mācās
augstā līmenī

Mērķis skolēniem

Mērķis ir visiem
skolēniem
mācīties augstā līmenī

Prasmes darbībām pēc
algoritma

Mācību saturs,
process, vērtēšana

Konceptuāla izpratne,
kompleksas problēmu
risināšanas prasmes

Vienādas prasības un
to paklausīga izpilde

Prasības skolotājam

Profesionāļi, kas pieņem
patstāvīgus, datus
balstītus lēmumus

Hierarhiska pārvaldes
sistēma

Darba organizācija

Horizontāla, sadarbības
kultūra

Atbild augstākstāvošiem

Atbildība par kvalitāti

Atbild kolēģiem un
iesaistītajām pusēm

Valsts izglītības
satura centrs

Paldies!